

Quyền riêng tư số trước làn sóng thu thập dữ liệu cá nhân trên các ứng dụng nhắn tin

08:16 19/05/2026

Sự kiện Meta ngừng hỗ trợ cơ chế mã hóa đầu cuối trên Instagram cùng các vụ kiện tụng quốc tế liên quan đến hành vi thu thập thông tin người dùng đang biến quyền riêng tư số thành chủ đề nóng trên toàn cầu. Tại Việt Nam, câu chuyện này cũng đang dấy lên những lo ngại sâu sắc khi thói quen chia sẻ thông tin và mô hình khai thác dữ liệu từ các ứng dụng nhắn tin phổ biến ngày càng bộc lộ nhiều lỗ hổng.

Lỗ hổng bảo mật từ hàng loạt ứng dụng nhắn tin khiến người dùng hoang mang

Làn sóng tranh cãi về bảo mật dữ liệu toàn cầu

Đầu tháng 5, tập đoàn công nghệ Meta gây bất ngờ khi thông báo dừng hỗ trợ tính năng mã hóa đầu cuối (E2EE) đối với cơ chế nhắn tin trực tiếp trên nền

tăng Instagram. Theo phân tích từ các chuyên gia bảo mật của CyberSafe, việc loại bỏ lá chắn bảo vệ E2EE – vốn chỉ cho phép người gửi và người nhận đọc được nội dung cuộc hội thoại sẽ khiến người dùng đối mặt với nguy cơ rò rỉ dữ liệu, bị tin tặc đánh cắp thông tin hành vi hoặc làm gia tăng các kịch bản lừa đảo trực tuyến.

Bên cạnh câu chuyện của Instagram, một vụ kiện tập thể nhắm vào ứng dụng WhatsApp (cũng thuộc sở hữu của Meta) đã làm bùng nổ các cuộc tranh luận về tính trung thực của các cam kết bảo mật. Các nguyên đơn cáo buộc rằng đội ngũ nhân sự và đối tác bên thứ ba của Meta vẫn có quyền tiếp cận rộng rãi vào nội dung tin nhắn, bất chấp việc ứng dụng luôn quảng cáo duy trì cơ chế mã hóa đầu cuối tuyệt đối.

Sự việc đẩy làn sóng phản đối lên cao khi các tỷ phú công nghệ như Elon Musk và Pavel Durov đồng loạt lên tiếng chỉ trích chính sách bảo mật của WhatsApp. Hệ quả là một bộ phận lớn người dùng tại thị trường Mỹ và châu Âu đã quyết định xóa ứng dụng để chuyển dịch sang các nền tảng nhắn tin chuyên dụng có tính minh bạch cao hơn và không phụ thuộc vào quảng cáo.

Thực trạng bảo mật ứng dụng nhắn tin tại Việt Nam

Không dừng lại ở câu chuyện quốc tế, vấn đề bảo vệ quyền riêng tư số đã trực tiếp tác động đến thị trường Việt Nam. Đầu năm 2026, ứng dụng nhắn tin phổ biến Zalo đã vấp phải phản ứng dữ dội từ cộng đồng khi cập nhật các điều khoản thỏa thuận dịch vụ mới. Theo đó, người dùng bị đặt vào thế tiến thoái lưỡng nan khi buộc phải đồng ý cho phép nền tảng thu thập, xử lý và chia sẻ rộng rãi các thông tin cá nhân cơ bản đến nhạy cảm (như số điện thoại, căn cước công dân, mối quan hệ gia đình, vị trí địa lý, hình ảnh), nếu không tài khoản sẽ bị hạn chế hoặc xóa bỏ.

Sự việc này khiến hàng triệu người dùng giật mình rà soát lại mức độ an toàn của dữ liệu. Khác với người dùng phương Tây, phần lớn người dân Việt Nam có thói quen sử dụng các ứng dụng nhắn tin làm kho lưu trữ vạn năng, từ ảnh gia đình, giấy tờ tùy thân đến thông tin tài khoản ngân hàng và tài liệu công việc mật.

Các chuyên gia an ninh mạng cảnh báo, người dùng thường chỉ tập trung vào việc bảo mật nội dung trò chuyện văn bản mà bỏ qua các "dữ liệu hành vi ẩn" như loại thiết bị sử dụng, khung thời gian và tần suất truy cập mạng. Đối với các ứng dụng vận hành theo mô hình tìm kiếm lợi nhuận từ quảng cáo, các dữ liệu hành vi này sẽ bị khai thác triệt để nhằm phác họa chân dung sở thích, từ đó điều hướng các nội dung quảng cáo mục tiêu trực diện đến người dùng.

Trong kỷ nguyên công nghệ deepfake và các hình thức thao túng tâm lý phát triển tinh vi, việc rò rỉ một đoạn hội thoại, một tệp ghi âm hay hình ảnh cá nhân từ hệ thống sao lưu đám mây sẽ trở thành công cụ đắc lực để tội phạm công nghệ xây dựng các kịch bản lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Do đó, việc lộ lọt dữ liệu không còn dừng lại ở nguy cơ mất thông tin mà đã đe dọa trực tiếp đến an toàn tài chính và cá nhân của người dùng cùng thân nhân.

Luật Bảo vệ Dữ liệu Cá nhân chính thức có hiệu lực thi hành tại Việt Nam từ ngày 1/1/2026 đã xác lập rõ các quyền năng cốt lõi của công dân đối với dữ liệu cá nhân, bao gồm quyền được biết, quyền đồng ý, quyền truy cập, chỉnh sửa hoặc yêu cầu xóa dữ liệu. Trước hành lang pháp lý mới này, các chuyên gia khuyến cáo, người dùng cần chủ động thay đổi thói quen, nâng cao tính cảnh giác khi phê duyệt các điều khoản dịch vụ và chủ động phân tách không gian mạng xã hội giải trí công khai với các nền tảng nhắn tin chuyên dụng đòi hỏi tính bảo mật cao.

Tâm An